

“LOCAL WEALTH BUILDING” economia inclusiva a les ciutats del Regne Unit

Pere Rusiñol

@ pererusi

Soci fundador y redactor
de la revista Alternativas Económicas

Les visions més pessimistes de la globalització diuen que els Estats han vist tan erosionat el seu poder que ja no poden fer pràcticament res per incidir en l'economia i combatre les desigualtats. Potser els Estats *volen i dolen*, però mentre s'ho rumien les ciutats mostren que el marge sí que existeix, tot i disposar de molts menys recursos: la xarxa d'experiències al Regne Unit agrupades al voltant del concepte *Local Wealth Building*, que promou una “economia inclusiva” que beneficiï de veritat als barris i a la seva gent, està demostrant que les polítiques públiques tenen encara un gran impacte, fins i tot en èpoques d'austeritat.

Alguns dels seus promotors van ser a principis de març a Barcelona en la primera jornada del cicle de conferències *Noves visions de l'economia local*, organitzada per la Càtedra Barcelona-UPF de Política Econòmica Local. Entre ells, Neil McInroy, director del Centre for Local Economic Strategies (CLES), amb seu a Manchester i un dels artífexs de l'enfocament *Local Wealth Building*. El CLES no és un típic *think-tank*, que es limita a reflexionar, sinó que, com va

recordar Oriol Estela, coordinador de la càtedra, és un *think-and-do* (pensar i fer), “que treballa amb ens locals per fer polítiques a mig i llarg termini”. L'any passat, el CLES va posar en marxa la primera trobada de municipis britànics que aposten per aquest enfocament, que té com a prioritat remoure totes les palanques possibles per lluitar contra la pobresa i la gentrificació amb un model econòmic que ajudi la gent dels barris a viure millor.

Per aconseguir-ho és bàsic replantejar-se el punt de partida, va subratllar McInroy, i posar al centre el concepte d'“economia inclusiva” en comptes del creixement estricte. “El plantejament clàssic basat en el creixement diu: creixem i la resta ja vindrà. Però no ve mai: cada vegada la riquesa és en menys mans. Volem refer el contracte social i que l'economia mateixa funcioni per ser inclusiva”.

Segons quina sigui la mirada que s'adopta -creixement clàssic o economia inclusiva-, tot es veu diferent: una inversió multimillonària d'un gran fons internacional en un barri pot ser una gran notícia pels que prioritzen només el

creixement, però en canvi pot posar en alerta els defensors de l'economia inclusiva en la mesura que les conseqüències poden acabar essent letals pels habitants del barri si els preus de la vivenda i els locals s'apugen, el teixit comercial i productiu se'n ressenteix i al final la inversió acaba simplement propulsant la gentrificació, amb els veïns forçats a fer les maletes. Aconseguir posar en línia, a través de la intervenció pública, les inversions i el negoci amb l'economia inclusiva en benefici de la gent que viu als barris és, per tant, el gran repte d'aquest enfocament de *Local Wealth Building* que promou el CLES, que ha tingut ja alguns èxits al Regne Unit i que connecta també amb les experiències de ciutats com Barcelona, com va exposar Àlvaro Porro, comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum de l'Ajuntament de Barcelona..

“Algunes multinacionals ja comencen a entendre aquesta lògica”, explica Asima Shaikh, consellera d'economia -inclusiva- al districte londinenc d'Islington, de 233.000 habitants, un dels barris més afectats per la gentrificació i les desigualtats i pionera en aquest model. I afegeix: “Quan comencem les converses amb alguna corporació interessada a invertir al barri sempre li demanem què farà perquè la seva inversió sigui inclusiva i és a partir d'aquí que anem avançant”.

A Islington ja no és arribar i moldre: hi ha una planificació estratègica pública dins de la qual s'haurà d'inserir la nova inversió. I aquest marc que s'ha anat creant en aquesta dècada al districte no té com a prioritat el creixement *per se*, sinó l'economia inclusiva en benefici de la comunitat. Inclou, per exemple, la reserva de sòl i locals per a negocis al barri, la promoció d'un salari mínim a les

empreses que contractin amb l'Administració, la creació d'una companyia elèctrica municipal i la reserva de fins el 50% d'habitatge social en les promocions immobiliàries.

“Caldria anar educant el capital perquè s'acostumi a trobar condicions semblants quan vol invertir, ja sigui a Londres, a Nova York o a Barcelona”, inisteix McInroy. L'economista que dirigeix el CLES va detallar els cinc eixos rectors que defineixen aquest model de *Local Wealth Building* d'economia inclusiva, que busca aconseguir que “la riquesa que es genera a nivell local tingui el màxim impacte possible al mateix territori”.

El primer és fomentar la pluralitat en les formes de propietat empresarial, amb impuls a l'economia social i les petites i mitjanes empreses (pimes) arrelades al barri. En segon lloc, desenvolupar eines financeres específiques per donar suport a les iniciatives locals -banca local, cooperativa, mútues-, un repte encara “majúscul”, segons admet McInroy. Tres: orientar les polítiques laborals en benefici de les comunitats, amb salaris dignes respectuosos amb el salari mínim londinenc, que legalment no és de compliment obligatori. La quarta pota del model és donar un ús socialment productiu al sòl i a la propietat immobiliària, insertant-la en la planificació global -creació d'espais per a emprenedors, reserva de protecció oficial dins de cada promoció, etc.- i no veient-la només com a un actiu financer en mans d'uns pocs, que sovint, a més, no tenen cap relació amb el barri. I finalment: buscar el màxim impacte local i social de les compres i les licitacions públiques, fixant condicions que siguin coherents amb aquest model global d'actuació.

“Les institucions públiques som també un agent econòmic: comprem coses, oferim llocs de treball, invertim diners, tenim propietats... Hem d’aprofitar-ho per impulsar l’economia inclusiva”, recalca Shaikh.

Manchester, amb 530.000 habitants, és una de les grans ciutats angleses que millor exemplifica el poder de la contractació pública amb criteris de *Local Wealth Building*, amb l’Ajuntament jugant a consciència el paper d’actor econòmic que té en compte no només el creixement sinó el reforç a la comunitat: en una dècada, les compres a proveïdors locals a càrrec del pressupost municipal han passat de representar el 51% del total al 71%, una dinàmica que es calcula ha generat més de 1.300 llocs de treball de qualitat: el 79% dels proveïdors de l’Ajuntament paguen per sobre de les recomanacions de la National Living Wage Foundation.

Una altra de les ciutats de referència d’aquest enfocament és Preston (225.000 habitants, també al nord-est d’Anglaterra), que la premsa assenyala com a símbol del *Corbynomics*, en referència al líder laborista, Jeremy Corbyn. En només quatre exercicis, la despesa municipal dirigida a la mateixa comarca -Lancashire- ha passat de suposar el 39% del total al 80% amb uns efectes molt importants pel conjunt de la comunitat: ara hi ha 4.000 persones més cobrant per sobre del salari mínim, la ciutat ha guanyat 14 posicions en l’índex nacional de mobilitat social i ha pogut abandonar el rànking d’àrees més deprimides del país.

L’economia inclusiva i el *Local Wealth Building* no són ja només suggerents conceptes teòrics ideats en un *think-tank*. Comencen a existir. I fins i tot sembla que funcionen.